

**MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA *2017 - 2020***

Tomaszów Mazowiecki 2017r.

WPROWADZENIE

Przemoc jako forma zachowań społecznych stała się zjawiskiem powszechnym. Pojawienie się przemocy w rodzinie burzy jej relacje wewnętrzne, ma również negatywne konsekwencje, które przekładają się na funkcjonowanie rodziny na różnych płaszczyznach życia społecznego.

Każda rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej, tym samym odpowiada za kształtowanie wartości, norm moralnych i etycznych a przede wszystkim wzajemnych relacji pomiędzy jej członkami. Z założenia więc powinna być miejscem, gdzie każdy czuje się bezpiecznie, jest rozumiany, akceptowany i kochany.

Przemoc w rodzinie rzadko bywa incydem jednorazowym. Zazwyczaj jest zjawiskiem o charakterze cyklicznym i długotrwałym.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (*Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.*) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Powyższa definicja podkreśla aspekt oddziaływania osoby stosującej przemoc na innych celem uzyskania ich całkowitej uległości i podporządkowania.

Cechy charakterystyczne przemocy domowej takie jak: *intencjonalność, nierówność sił w relacji, naruszenie praw i dóbr osobistych oraz zmniejszenie zdolności do samoobrony* pozwalają odróżnić ją od agresji czy konfliktu.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie niesie ze sobą destrukcyjne skutki. Najbardziej jednak niepokojącym następstwem tego zjawiska jest to, że przemoc w rodzinie przejmują kolejne pokolenia.

Przemoc doznawana ze strony najbliższej osoby przybiera różne formy i jest doświadczeniem traumatycznym, pozostawiającym trwały ślad na psychice ofiary, zwłaszcza w sferze emocjonalnej.

Ofiarą przemocy w rodzinie może być każdy jej członek, w tym także :

- współmałżonek
- partner
- dziecko
- osoba starsza
- osoba niepełnosprawna

Najczęściej spotykane formy przemocy to:

Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięścią, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy;

Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb;

Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety lub mężczyzny;

Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny;

Zaniedbanie – to ciągłe niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i ekonomicznych.

Przemoc w rodzinie zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości - obserwuje się trzy następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca może dokonać czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.
- **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, wbrew zdrowemu rozsądkowi, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli. Z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

Problematyka zjawiska przemocy występuje także w naszym lokalnym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społeczno – ekonomicznym. Na przestrzeni czasu obserwuje się tendencję narastającą problematyki przemocy domowej zarówno w przestrzeni ogólnopolskiej, jak i na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

Dzięki jednak coraz większej świadomości społecznej będącej następstwem wszelkich kampanii informacyjnych zarówno ogólnopolskich, jak i lokalnych, ofiary przemocy decydują się na zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podejmowania działań przez odpowiednie służby. Osoby i rodziny z problemem przemocy mogą ubiegać się o pomoc i wsparcie ze strony państwa. Istnieje również szereg usług społecznych świadczonych przez instytucje non-profit.

PODSTAWY PRAWNE

Dokumentem regulującym podstawę prawną działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz wynikający z niej:
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.)

Zadania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 realizowane będą także w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930

- z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
  - Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
  - Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2012 r. poz.788 z późn. zm.);
  - Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o *postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2014 r. poz.382)
  - Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o *ochronie zdrowia psychicznego* (Dz. U. z 2011r. Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.)
  - Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.);
  - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.);
  - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. Nr 89 poz. 555 z późn. zm.);
  - Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2012 r. poz. 124).

Założenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 są spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2016 – 2020.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do społeczności lokalnej zamieszkującej na obszarze terytorialnym miasta Tomaszowa Mazowieckiego, a w szczególności do osób doświadczających przemocy domowej i ich rodzin. Adresatami programu są również osoby podejrzewane o stosowanie przemocy oraz świadkowie stosowania przemocy a także przedstawiciele instytucji i służb społecznych zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji zjawiska przemocy.

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

• Tomaszów Mazowiecki – dane demograficzne

Tomaszów Mazowiecki jest miastem położonym w województwie łódzkim, powiecie tomaszowskim. Szóstym co do wielkości a czwartym co do ludności miastem w województwie łódzkim. Liczba mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego w 2015 roku wynosiła według danych GUS 64.289 osób z czego 53, 0 % populacji stanowiły kobiety (34.050) a 47, 0 % mężczyźni (30.239). Tomaszów Maz. posiada ujemny przyrost naturalny. Średni wiek mieszkańców wynosi 41, 7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz całej Polski.

• Podmioty świadczące pomoc i wsparcie na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.

Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Maz.

Prokuratura Rejonowa w Tomaszowie Maz.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)

Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Tomaszowa Maz.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podmioty wspomagające

Placówki Opieki Zdrowotnej

Poradnia Leczenia Uzależnień

Poradnia Zdrowia Psychicznego

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Stowarzyszenie Abstynenckie "AZYL"

Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy "ALA"

Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (TPD)

Placówki Oświatowe
Fundacja Arka Nadziei
Fundacja SUBVENIO

WYKRES NR 1. Podmioty wchodzące w skład systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego

- **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze.**

Zarządzeniem z dnia 23 sierpnia 2011r. Prezydent Miasta Tomaszowa Mazowieckiego powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: Policji, Sądu, Prokuratury, Oświaty, Organizacji Pozarządowych, Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Służby Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Obecnie Zespół Interdyscyplinarny liczy 15 osób. Praca w nim jest nieodpłatna i realizowana w ramach wykonywanych obowiązków służbowych. Rolę Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego pełni Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jego zastępcą jest kierownik Działu Pomocy Środowiskowej MOPS natomiast funkcję sekretarza pełni Kierownik Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Przewodniczący Zespołu powołuje grupy robocze. Spośród swojego grona członkowie grupy roboczej wybierają koordynatora. Prace w ramach grup roboczych prowadzone są w zależności od indywidualnych potrzeb osób i rodzin, zdiagnozowanych w konkretnych przypadkach. W trakcie spotkań grup roboczych z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, sporządzane są indywidualne plany pomocy.

Szczegółowe warunki działania, tryb powoływania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych określa Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim będący załącznikiem do Uchwały Nr XXXVI/321/2013 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 27 marca 2013 roku.

Zgodnie z regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego do zadań i kompetencji Przewodniczącego należy w szczególności nadzór nad bieżącą pracą i realizacją zadań Zespołu. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r., w sprawie Procedury *Niebieskiej Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta* do Przewodniczącego przekazywane są wszystkie sporządzone Niebieskie Karty. Decyzję o zakończeniu działań w zakresie procedury *Niebieskiej Karty* podejmuje grupa robocza, która sporządza protokół z posiedzenia i przekazuje go do akceptacji Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Podmioty uczestniczące w spotkaniach

otrzymują informację pisemną o zakończeniu procedury. Podmiot wszczynający procedurę *Niebieskiej Karty* informuje osobę, co do której istnieje podejrzenie, iż jest dotknięta przemocą w rodzinie o zakończeniu działań.

W celu realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podejmowane działania opierają się na współpracy:

1. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie;
2. Grup roboczych;
3. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim;

Wyżej wymienione podmioty w ramach posiadanych możliwości współpracują ze strukturami powiatowymi powołanymi do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi obsługę administracyjną oraz organizacyjną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ponadto do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należy:

- Udział pracowników w interwencjach kryzysowych;
- Współpraca ze służbami i instytucjami w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;
- Wsparcie merytoryczne dla członków grup roboczych oraz innych służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- Gromadzenie danych na temat placówek pomocy dla ofiar przemocy;
- Zbieranie danych na temat skali i dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta;
- Inicjowanie i koordynowanie kampanii informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy;
- Przeprowadzanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta;
- Zbieranie i opracowanie informacji na temat realizacji programu oraz analizowanie i przedstawianie propozycji ewaluacji programu;
- Opracowanie projektu Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz przedstawienie Radzie Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego informacji na temat realizacji Programu.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych z Niebieskich Kart**

Diagnostując problematykę przemocy domowej, już na wstępie zważyć należy, że ze względu na specyfikę i złożoność problemu pełne oszacowanie skali i rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne do zbadania. Występowanie przemocy w konkretnej rodzinie jest zazwyczaj tematem tabu, problemem skrywanym za szczelnie zamkniętymi drzwiami. Wiele osób doświadczających przemocy ze strony osoby bliskiej potrafi całymi latami ukrywać rozmiar doświadczanych krzywd. Przemoc jest nadal problemem wstydlivym. Trudności w dokonaniu pełnej diagnozy przemocy domowej wynikają z faktu jej funkcjonowania w prywatnej a często wręcz intymnej sferze człowieka. Osoby nierzadko odczuwając opór przed ujawnieniem choćby własnych danych personalnych, czują lęk przed ingerencją służb społecznych w wewnętrzne struktury rodziny, z obawy przed naznaczeniem i wyśmianiem otoczenia i rodziny.

W świetle przytoczonych powyżej rozważań istotna jest świadomość, iż oficjalne dane i statystyki przedstawione poniżej nie obejmują pełnej charakterystyki problemu przemocy w rodzinie. Istnieje bowiem wiele przypadków przemocy niezgłaszanych przez osoby zainteresowane, o których służby społeczne wciąż nie posiadają żadnej wiedzy. Stwierdzić wobec tego należy, że przedstawione poniżej dane w ramach liczby sporządzonych Niebieskich Kart oraz dane odnotowane przez służby społeczne nie odzwierciedlają pełnej skali opisywanej problematyki. Stanowią jednak istotną wiedzę na temat dynamiki zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Tomaszowa Maz.

TABELA NR 1.

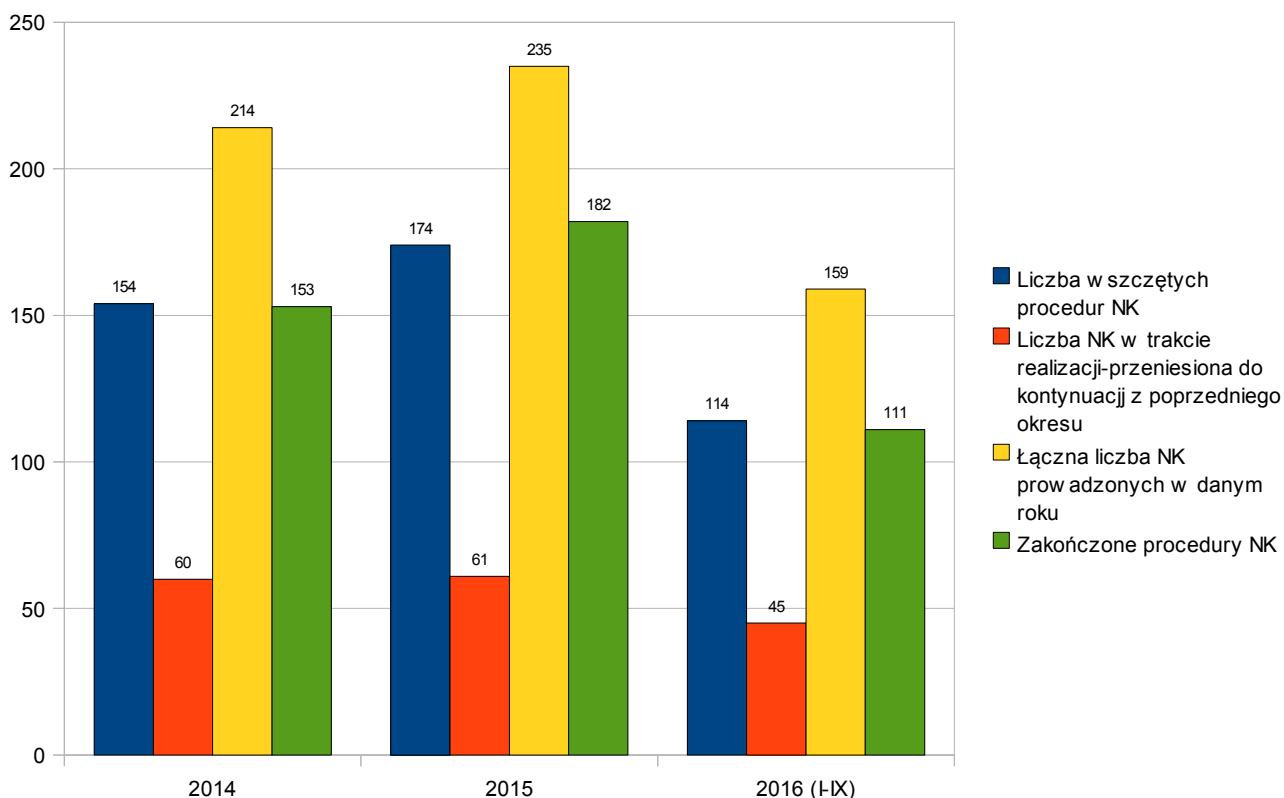
Liczba założonych Niebieskich Kart (NK) na terenie miasta Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 (I-IX).

Rok wszczęcia procedury NK	Liczba wszczętych procedur NK	Liczba NK w trakcie realizacji - przeniesiona do kontynuacji z poprzedniego okresu	Łączna liczba NK prowadzonych w danym roku	Rok zakończenia procedury Niebieskiej Karty		
				2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
2014r.	154	60 (z 2013r.)	214	153	58	3
2015r.	174	61 (z 2014r.)	235	/	124	45
2016r. I-IX	114	45 (z 2015r.)	159	/	/	63
Razem	442	166	608	153	182	111

Źródło: Dane pozyskane z rejestru wpływu Niebieskich Kart oraz sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz. w latach 2014 – 2016

WYKRES NR 2.

Liczba założonych Niebieskich Kart (NK) na terenie miasta Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 przedstawiona w formie wykresu.

TABELA NR 2

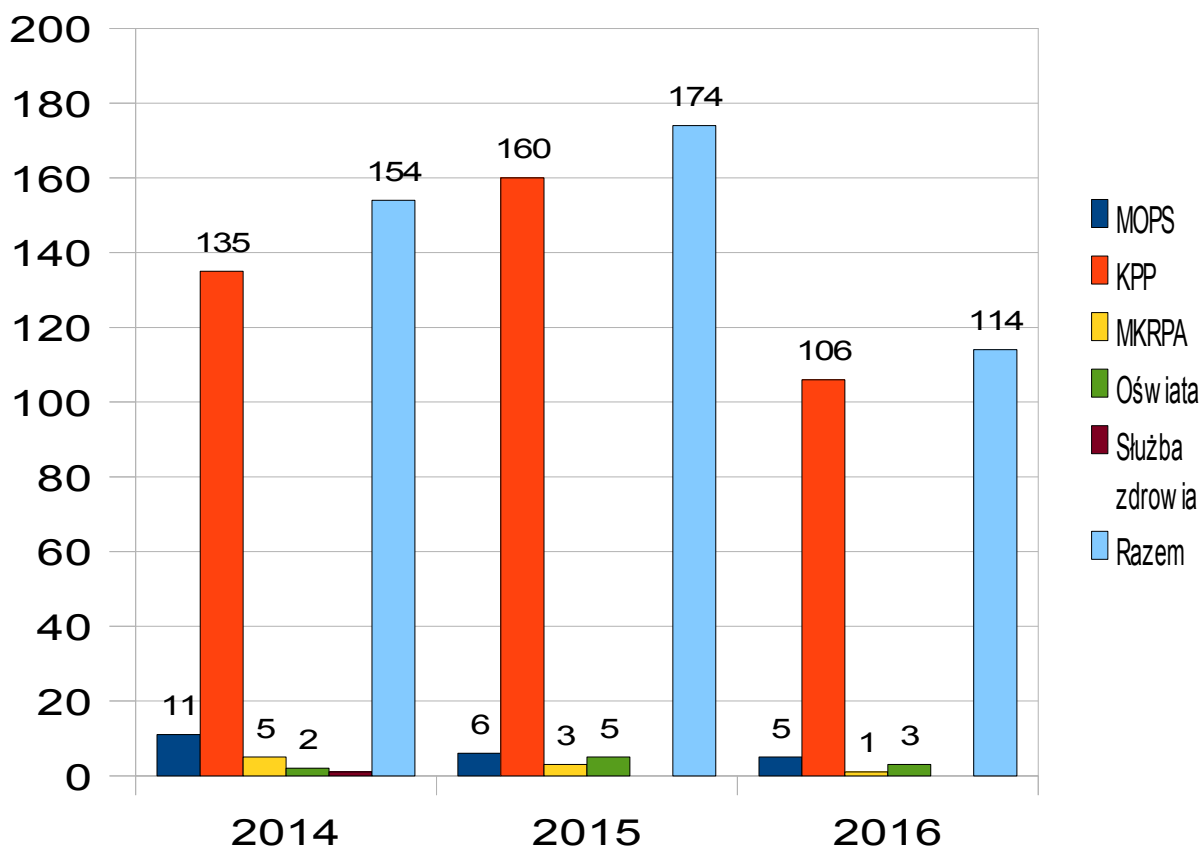
Liczba Niebieskich Kart (NK) sporządzonych przez poszczególnych przedstawicieli jednostek zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej na terenie Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 (I-IX)

Poszczególne jednostki	Liczba NK w 2014r.	Liczba NK w 2015r.	Liczba NK w 2016 r. (I-IX)
MOPS	11	6	5
KPP	135	160	106
MKRPA	5	3	1
Oświata	2	5	3
Służba zdrowia	1	0	0
Razem	154	174	114

Źródło: Dane pochodzące z rejestru wpływu Niebieskich Kart do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz.

WYKRES NR 3

Liczba Niebieskich Kart (NK) sporządzonych przez poszczególnych przedstawicieli jednostek zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej na terenie Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 (I-IX) przedstawiona w formie wykresu

TABELA NR 3**Liczba posiedzeń Grup Roboczych w latach 2014 – 2016 (I-IX).**

Rok	Liczba posiedzeń Grup Roboczych
2014	430
2015	450
2016 (I-IX)	257
Razem	1137

Źródło: Dane pochodzące ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz.

TABELA NR 4**Liczba osób dotkniętych zjawiskiem przemocy na terenie miasta Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 (I-IX) w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.**

Rok	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba osób dotkniętych przemocą	250	312	205
W tym			
Kobiety	136	157	91
Mężczyźni	16	13	17
Nieletni	98	142	67

Źródło: Dane pochodzące ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz.

TABELA NR 5**Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy wobec bliskich na terenie miasta Tomaszowa Maz. w latach 2014 – 2016 (I-IX).**

Rok	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba osób stosujących przemoc ogółem	154	174	116
W tym			
Kobiety	8	8	12
Mężczyźni	145	165	103
Nieletni	1	1	1

Źródło: Dane pochodzące ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.**

W strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz funkcjonuje Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy. W jego skład wchodzi czterech pracowników socjalnych. Pozostają oni w stałym kontakcie z psychologami działającymi w Klubie Integracji Społecznej działającym w strukturach tutejszego Ośrodka. Ponadto pracownicy socjalni w swojej codziennej pracy stale współpracują z Komendą Powiatową Policji, Szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w tym z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Poradniami Rodzinnymi i Specjalistycznymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rejonowym oraz organizacjami pozarządowymi, klubami abstynenckimi, Polskim Czerwonym Krzyżem oraz Fundacją Arka Nadziei i Fundacją „Subvenio” świadczącej wsparcie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie Ośrodka funkcjonuje dodatkowo bezpłatna pomoc prawna w ramach programu Ministerstwa Sprawiedliwości „Pomoc prawna dla osób zagrożonych przestępstwem”. Sekcja ma pod stałym nadzorem 81 rodzin (w tym 122 dzieci) objętych wsparciem materialnym oraz szeroko rozumianą pracą socjalną. Są to rodziny dysfunkcyjne pod wieloma aspektami, często wykluczone społecznie, nieporadne życiowo, niewydolne wychowawczo, wykazujące się niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodziny te bardzo często dotknięte są problemem przemocy domowej, gdzie zjawiskiem współistniejącym jest również uzależnienie od alkoholu. Środowiska objęte wsparciem Zespołu są systematycznie monitorowane przez pracowników socjalnych, którzy dokonują również częstych niezapowiedzianych wizyt kontrolnych. Rodziny wymagające dodatkowego wsparcia, objęte są ponadto opieką asystenta rodzinnego w miejscu zamieszkania. Stanowi on dodatkowy czynnik monitorujący również w godzinach popołudniowych oraz istotne wsparcie w wielu podstawowych czynnościach związanych z funkcjonowaniem rodziny.

Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy jest również grupą o charakterze interwencyjnym. Do sekcji tej sływa większość zgłoszeń, dotyczących niepokojących sygnałów w rodzinach. Miesięcznie do Zespołu wpływa ok 5 zgłoszeń interwencyjnych, które wymagają szeregu działań (podjęcia współpracy z różnymi instytucjami oraz sporządzenia odpowiedniej dokumentacji). Działania takie nie kończą się na jednej wizycie ale inicjują szereg pracy, która rozciągnięta jest na przestrzeni czasu.

Pracownicy socjalni z Zespołu ds. Przemocy koordynują również procedury

Niebieskich Kart, uczestniczą w zebraniach grup roboczych. Pełnią w nich rolę koordynatorów, zajmują się konkretnymi przypadkami przemocy, prowadzą dokumentację, organizują wizyty kontrolne w środowiskach, prowadzą działania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jak również z osobą, co do której istnieje podejrzenie, iż stosuje przemoc. Z każdego spotkania sporządzany jest protokół, a także opracowywane są indywidualne plany pomocy w rodzinie z zaznaczeniem ról poszczególnych członków grupy roboczej. Miesięcznie prowadzony jest monitoring w ok. 70 środowiskach w których została wdrożona procedura Niebieskiej Karty .

Jeden z pracowników socjalnych z Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy koordynuje nadzór nad 6 mieszkaniami chronionymi funkcjonującymi na terenie miasta Tomaszowa Maz., w których umieszczane są również rodziny dotknięte przemocą domową.

Pracownicy socjalni MOPS w Tomaszowie Maz. corocznie pełnią dyżury w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” przez dwie godziny każdego dnia trwania programu w siedzibie Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Maz.

Ponadto pracownicy socjalni z zespołu ds. przemocy zaangażowani są w działania na rzecz społeczności lokalnej takie jak: współpraca przy organizacji pikniku „*Postaw na rodzinę*”, realizacja dwóch projektów zajęć teatralnych z elementami socjoterapii dla młodzieży, głównie z rodzin doświadczających przemocy domowej, planowane są działania przy projekcie w ramach rewitalizacji miasta Tomaszowa Maz.

TABELA NR 6

Dane statystyczne z Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy funkcjonującego w MOPS w Tomaszowie Maz.

L.p	Podjęte działania	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
1	Liczba środowisk objętych comiesięcznym stałym wsparciem materialnym i w zakresie pracy socjalnej	65	81	52
2	Ilość działań interwencyjnych	105	59	49
3	Liczba odebranych ze środowisk dzieci	10	13	9
4	Liczba rodzin , którym odebrano dzieci	7	10	4
5	Liczba rodzin w których dzięki intensywnej pracy udało się uniknąć odebrania dzieci	15	11	16

6	Wnioski do Sądu Rodzinnego w sprawie zastosowania nadzoru kuratorskiego	30	19	10
7	Ilość zawartych kontraktów socjalnych	24	7	25
8	Ilość wyroków dot. eksmisji sprawcy w związku z Ustawą o Przeciwdziałaniu Przemocy	2	0	1
9	Liczba rodzin przebywających w mieszkaniach chronionych	6	7	7
10	Liczba Niebieskich Kart w których koordynatorami byli pracownicy socjalni	146	164	114
11	Ilość osób biorących udział w pikniku „Postaw na rodzinę”	16	8	73
12	Ilość rodzin biorących udział w warsztatach terapeutycznych	4	21	14
13	Ilość rodzin konsultowanych przez psychologa MOPS	18	54	219
14	Udział psychologa w grupach roboczych	1	18	24
15	Prace Społecznie Użyteczne	4	4	5
16	Artykuły żywnościowe Arka Nadziei	31	23	14
17	Artykuły żywnościowe- Caritas Polska	6	24	5
18	Rodziny objęte pomocą w formie asystenta rodzinnego	8	8	8
19	Kolonie letnie	0	6	4
20	Ilość wystosowanych pism urzędowych	213	243	165
21	Wnioski i pisma skierowane do MKRPA	58	9	7
22	Wnioski skierowane do Sądu Rejonowego	30	20	32
23	Zawiadomienia do Prokuratury z art. 207 kk	59	60	9
24	Udział w charakterze świadka w postępowaniach sądowych	21	27	22
25	Pisma sporządzone w ramach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego	1234	1161	740

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba osób zatrzymanych w PDOZ w związku ze stosowaniem przemocy domowej	83	74	63
Ilość interwencji w związku z przemocą domową	101	136	70
Ogólna liczba interwencji domowych	1325	1102	560
Liczba złożonych zawiadomień	66	70	40
Liczba dokonanych przez dzielnicowych kontroli w środowiskach w związku ze stosowaniem przemocy	878	864	418
Liczba szkoleń w zakresie przemocy domowej	3	4	2
Ilość konferencji i debat związanych z przemocą domową	1	1	1

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Maz.

W każdym przypadku sporządzenia Niebieskiej Karty funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Maz. dokonywali rozmów ze sprawcami przemocy domowej sporządzając przy tym załącznik „D” Niebieskiej Karty.

W latach 2014 – 2016 funkcjonariusze Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Maz. w liczbie 95 osób uczestniczyli w szkoleniach związanych z przemocą domową.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba zawiadomień	133	94	59
Liczba aktów oskarżenia	21	23	16
Liczba postępowań umorzonych	48	26	14
Liczba postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia	60	36	13
Liczba postanowień umorzonych wobec podejrzanego	1	1	0

Liczba interesantów w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”	7	16	12
--	---	----	----

Źródło: dane Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Maz.

W ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” ujawniono w 2015 roku 2 przypadki przemocy w rodzinie, również w 2016 roku ujawniono 2 przypadki stosowania przemocy domowej.

Przedstawiciele Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Maz. nie są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, nie uczestniczą również w posiedzeniach grup roboczych.

• **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba grup roboczych z udziałem kuratorów ds. orzeczeń w sprawach karnych	13	10	5
Liczba grup roboczych z udziałem kuratorów ds. rodzinnych i nieletnich	25	19	11
Liczba kuratorów sądowych uczestniczących w szkoleniach dotyczących przemocy domowej	11	4	3
Liczba kuratorów sądowych uczestniczących w konferencjach i debatach dotyczących przemocy domowej	2	3	6

Źródło: dane Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz.

W chwili obecnej Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds orzeczeń w sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. prowadzi 3 nadzory w których realizowana jest procedura Niebieskiej Karty, natomiast kuratorzy ds. rodzinnych i nieletnich prowadzą 13 nadzorów w których wszczęta została procedura Niebieskiej Karty.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Konsultacje prawne	27	36	28
Konsultacje psychologiczne	41	36	43
Konsultacje pracownika socjalnego	28	43	10
Konsultacje ze sprawcami przemocy	0	0	0
Programy korekcyjno - edukacyjne	0	6	5
Grupy wsparcia	0	1-7 osób	0
Schronienie	1rodzina-2osoby	0	1rodzina-2osoby
Szkolenie	0	0	0
Konferencje i debaty	0	0	0
Pracownicy biorący udział w szkoleniach	0	0	0
Pracownicy biorący udział w konferencjach i debatach	0	2	2

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba konsultacji prawnych dla osób doznających przemocy	50	25	Brak dyżuru
Liczba konsultacji psychologicznych dla osób doznających przemocy	19	30	Brak dyżuru
Liczba spraw prowadzonych przez MKRPA, gdzie równolegle prowadzona była również procedura Niebieskiej Karty	51	65	55
Liczba grup roboczych w których uczestniczyli członkowie MKRPA	121	141	107
Liczba odbytych szkoleń z zakresu przemocy w rodzinie	0	1	0

Źródło: dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Maz.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Stowarzyszeń Abstynenckich „Azyl” i „Ala” w Tomaszowie Maz.**

Podjęte działanie w ramach Stowarzyszenia Abstynenckiego „Azyl”	2014r.	2015r.	2016r. (I-V)
Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych osobom doświadczającym przemocy domowej	21	13	6
Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych osobom podejrzewanym o stosowanie przemocy domowej	15	16	12
Liczba pracowników uczestniczących w konferencjach i debatach dotyczących przemocy domowej	1	1	1

Źródło: dane Stowarzyszenia Abstynenckiego „Azyl” w Tomaszowie Maz.

Podjęte działanie w ramach Stowarzyszenia Abstynenckiego „Ala”	2014r.	2015r.	2016r. (I-IX)
Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych osobom doświadczającym przemocy domowej	0	12	14
Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych osobom podejrzewanym o stosowanie przemocy domowej	0	7	1
Liczba pracowników uczestniczących w konferencjach i debatach dotyczących przemocy domowej	0	0	0

Źródło: dane Stowarzyszenia Abstynenckiego „Ala” w Tomaszowie Maz.

- **Przemoc w rodzinie na podstawie danych Fundacji „Subvenio” dyżurującej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.**

Fundacja „Subvenio” realizuje dyżury w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz. przy ul. Cekanowskiej 5 w ramach Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Prześstępem. Udzielana jest bezpłatna pomoc prawna,

psychologiczna, materialna oraz mediacja. Dyżury w Tomaszowie Mazowieckim odbywają się cotygodniowo we wtorki w godzinach 10⁰⁰ – 17⁰⁰.

W 2014 roku Fundacja „Subvenio” w ramach prowadzonych konsultacji psychologicznych dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej przepracowała efektywnie 63 godziny natomiast w ramach konsultacji prawnych 89 godzin.

W roku 2015 Fundacja „Subvenio” nie prowadziła działań w zakresie przemocy domowej na terenie Tomaszowa Maz.

W okresie od stycznia do września 2016 roku w ramach prowadzonych konsultacji psychologicznych dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej przepracowała efektywnie 42 godziny natomiast w ramach konsultacji prawnych 108 godzin.

W 2014 roku Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia zorganizował szkolenie dla przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych zaangażowanych w działanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W szkoleniu udział wzięło 37 osób.

W roku 2015 w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „16 dni Przeciw Przemocy Kobiet” Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Maz. zorganizowała debatę pt. „Przemoc lubi milczenie”, w której udział wzięli jako prelegenci Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Dyrektor MOPS w Tomaszowie Maz.

W 2016 roku zorganizowano szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych pt. „Przegląd i praktyczne omówienie najważniejszych zadań Zespołu Interdyscyplinarnego”. W roku 2016 na terenie Tomaszowa Maz. odbyła się również Konferencja prowadzona przez Komendę Powiatową Policji w Tomaszowie Maz. z udziałem przedstawicieli województwa łódzkiego pt. „Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa” oraz „Dzielnicowy bliżej Nas” w której uczestniczył Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Tomaszowie Maz.

CELE PROGRAMU

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowi kontynuację zadań będących podstawą założeń Programu realizowanego w latach 2014 – 2016. W ramach podjętej diagnozy problemu przemocy

domowej, poszerzony został o nowe zagadnienia mające na celu skuteczne wspieranie rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, zgodnie z zasadą realizmu i występującymi możliwościami.

- **Cel strategiczny**

Zasadniczym celem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanego w latach 2017-2020 będzie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy instytucjonalnej.

- **Cele szczegółowe**

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
2. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej, zwiększenie dostępności oferowanej pomocy;
3. Poszerzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
4. Wzmocnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin doznających przemocy;
5. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług oraz poziomu kompetencji przedstawicieli służb społecznych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
6. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Przedstawione powyżej cele niniejszego Programu realizowane będą poprzez przeprowadzenie następujących założeń:

I. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie:

1. Systematyczne zbieranie i analizowanie informacji na temat przebiegu wdrażania programu.

Wskaźnik:

- Opracowanie sprawozdania z przebiegu programu dwa razy w roku.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Sąd Rejonowy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Prokuratura Rejonowa;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Urząd Miasta Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;
- Służba Zdrowia

II. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w rodzinach z problemem przemocy domowej.

Zadanie:

1. Działania interwencyjne podejmowane przez Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i grupy robocze powoływane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego;
2. Odseparowanie osoby doznającej przemocy od sprawcy przemocy poprzez zapewnienie schronienia w mieszkaniu chronionym, tymczasowym miejscu zabezpieczenia interwencyjnego (PCPR), Ośrodku dla Ofiar Przemocy Domowej, Domu Samotnej Matki;
3. Podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinie;
4. Wsparcie psychologiczne w miejscu zdarzenia;
5. Zabezpieczanie dzieci w środowisku zastępczym;
6. Pomoc materialna w ramach MOPS
7. Mediacja rodzinna;
8. Wnioski do Sądu, Prokuratury, na Policję, MKRPA;
9. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą domową.

Wskaźnik:

- Liczba wizyt w środowiskach w związku ze sporządzeniem Niebieskiej Karty
- Ilość Niebieskich Kart „C”;
- Ilość interwencji nie związanych ze sporządzeniem Niebieskiej Karty;

- Liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym, Ośrodku dla Ofiar Przemocy Domowej, Domu Samotnej Matki;
- Ilość przeprowadzonych interwencji;
- Ilość konsultacji psychologicznych w miejscu interwencji;
- Ilość pouczeń wydanych przy zabezpieczaniu dzieci w placówkach zastępczych;
- Liczba rodzin, którym udzielono pomocy materialnej;
- Liczba przeprowadzonych mediacji rodzinnych;
- Ilość pism i wniosków do Sądu, Prokuratury, na Policję itp.;
- Liczba przeprowadzonych porad.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Sąd Rejonowy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Prokuratura Rejonowa;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;

III. Edukacja społeczna w zakresie problematyki przemocy

Zadania:

1. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy poprzez opracowanie, upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków.
2. Edukacja szkolna dzieci i młodzieży;
3. Zamieszczanie informacji dotyczących przemocy domowej na stronach internetowych.

Wskaźniki:

- Ilość rozdysponowanych materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz wpisów na stronach internetowych poszczególnych instytucji;
- Liczba przeprowadzonych pogadanek, warsztatów z dziećmi i młodzieżą;
- Liczba aktywnie prowadzonych stron internetowych.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia, Wydział Edukacji;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Maz.

IV. Prowadzenie edukacji i poradnictwa rodzinnego

Zadania:

1. Porady prawne i psychologiczne;
2. Praca socjalna w ramach MOPS, udzielanie pomocy materialnej;
3. Wsparcie w ramach Fundacji „Subvenio”
4. Wsparcie w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Wskaźnik :

- Ilość udzielonych porad w placówkach wsparcia;
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną i pomocą materialną w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- Ilość porad rodzinnych i przeprowadzonych warsztatów dla rodzin w ramach OIK.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;

V. Współpraca interdyscyplinarna służb społecznych

Zadania:

1. Wzajemna wymiana informacji na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupach roboczych;
2. Aktywny udział służb w debacie o bezpieczeństwie organizowanej na terenie Tomaszowa Maz.
3. Udział w konferencjach tematycznych i spotkaniach mających na celu wymianę informacji przedstawicieli różnych instytucji;
4. Wspólne wizyty przedstawicieli różnych służb w środowiskach zagrożonych przemocą domową.

Wskaźnik:

- Liczba uczestników biorących udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- Liczba protokołów z posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- Ilość służb społecznych biorących udział w debacie o bezpieczeństwie;
- Ilość osób uczestniczących w konferencjach tematycznych;
- Ilość wspólnych interwencji w środowiskach.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Sąd Rejonowy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Prokuratura Rejonowa;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Urząd Miasta Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;
- Służba Zdrowia

VI. Współpracę z mediami w zakresie edukacji i podniesienia poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Akcje informacyjne w miejscowych mediach;
2. Wdrażanie kampanii przeciw przemocy.

Wskaźnik:

- Ilość audycji oraz rozpowszechnianych materiałów informacyjno – edukacyjnych;
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno – informacyjnych.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Sąd Rejonowy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Prokuratura Rejonowa;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Urząd Miasta Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;
- Służba Zdrowia

VII. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Szkolenia osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy na terenie miasta Tomaszowa Maz., ze szczególnym uwzględnieniem członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Wskaźnik:

- Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej / Zespół Interdyscyplinarny;
- Sąd Rejonowy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Prokuratura Rejonowa;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Urząd Miasta Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia;
- Służba Zdrowia

VIII. Działania korekcyjno – edukacyjne skierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Zwiększenie efektywności działań o charakterze korekcyjnym i edukacyjnym wobec osób stosujących przemoc;
2. Działania motywujące do udziału w terapii leczenia uzależnień;
3. Przeprowadzanie z osobami stosującymi przemoc w rodzinie rozmów

dyscyplinujących;

4. Zwiększenie efektywności oddziaływań interwencyjnych.

Wskaźnik:

- Liczba uczestników w programach korekcyjno – edukacyjnych.
- Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące.
- Liczba sporządzonych druków Niebieskich Kart D;
- Ilość osób umieszczonych w Policyjnej Izbie Zatrzymań w ramach działań interwencyjnych;
- Liczba osób skierowanych do terapii leczenia uzależnień;
- Liczba osób biorących czynny udział w terapii alkoholowej.

Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Komenda Powiatowa Policji;
- Sąd Rejonowy;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Organizacje Pozarządowe / Stowarzyszenia.

EFEKTY

Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyczyni się do uzyskania określonych efektów:

- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej
- wzrost skuteczności pomocy specjalistycznej dla ofiar i sprawców przemocy
- zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji, organizacji i służb społecznych działających w obszarze przemocy w rodzinie
- wzmocnienie współpracy między podmiotami
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

REALIZACJA I WYKONAWCY PROGRAMU

Realizatorem i koordynatorem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są podmioty wchodzące w skład Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy, w tym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim.

TERMIN REALIZACJI I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowany latach 2017-2020 będzie kontynuacją działań podjętych w latach poprzednich.

Na podstawie informacji zebranych od poszczególnych podmiotów współuczestniczących Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w terminie do 30 marca każdego roku przedkładać będzie Prezydentowi miasta Tomaszowa Mazowieckiego sprawozdanie w realizacji programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program finansowany jest ze środków budżetowych przeznaczonych na realizację zadań własnych Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki, w tym: z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i środków budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

MONITORING I EWALUACJA

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2017 – 2020 jest dokumentem otwartym i może być aktualizowany w

zależności od pojawiających się potrzeb.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona pod kątem poniższych elementów:

adekwatność, użyteczność, skuteczność, efektywność, oddziaływania, trwałość.

Prowadzona ewaluacja służyć będzie sprawdzeniu czy zrealizowane zostały planowane działania oraz czy osiągnięto zakładane rezultaty.

Monitoring przebiegu Programu prowadzony będzie co pół roku poprzez wymianę informacji, które stanowią przesłanki do dokonania oceny i skuteczności Programu. Zebrane informacje dadzą podstawę do dokonania ewentualnych zmian i aktualizacji w Programie oraz opracowania działań profilaktycznych na kolejne lata realizacji Programu.

Na potrzeby prowadzenia monitoringu i ewaluacji przyjęto w Programie wskaźniki realizacji zadań.

Monitoring i ewaluację prowadzić będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim we współpracy z podmiotami współrealizującymi Program. Okresowa ocena Programu dokonywana co pół roku pozwoli na przeprowadzenie analizy i dostarczenie wniosków, co do skuteczności Programu oraz ewentualnego usprawnienia procesów zarządzania czy modyfikacji kierunków działań Programu.

ZAKOŃCZENIE

Poprawa funkcjonowania osób doznających przemocy w rodzinie w sferze psychologicznej i pełnionych ról społecznych uzależnione jest od wielu czynników takich jak: wszechstronne wsparcie interwencyjne w związku z doznawaną przemocą oraz zapewnienie specjalistycznej, kompleksowej i interdyscyplinarnej pomocy.

Istotnym elementem profesjonalnego niesienia pomocy są określone kompetencje, doświadczenie a przede wszystkim umiejętności praktyczne oraz holistyczne podejście do zjawiska przemocy. Tym samym największym wyzwaniem dla służb jest opracowanie dla osób i rodzin z problemem przemocy indywidualnego planu działań oraz ich intensyfikacja ze strony podmiotów powołanych do współpracy.

Należy zatem przyjąć, iż zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie opiera się głównie na ścisłej i wzmocnionej współpracy wielu służb, instytucji, organizacji, których przedstawiciele to specjaliści zajmujący się bezpośrednio zarówno zjawiskiem przemocy, jak i ofiarami oraz sprawcami tego zjawiska.